

DÜNYA VE AHİRET İÇİN ÇALIŞMAK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

a.Hastanın Duası

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden, bir kardeşimizin kur'a ile açtığı sayfadan üç tanesini okumak istiyorum. Birincisi Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet olunmuş.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:¹

اِغْتَنِمُوا دَعْوَةَ الْمُؤْمِنِ الْمُبْتَلَى

(أبو الشيخ في الثواب عن أبي الدرداء)

RE. 75/8 (*İğtenimû da'vete'l-mü'mini'l-mübtelâ*) “Hastalığa mübtelâ olmuş mü'minin duasını fırsat ve ganimet bilin, ondan istifade etmeğe çalışın!” buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

Çünkü, hastalandığı zaman, mü'minin duası makbuldür. Hastaya verilen mükâfatlardan birisi, duasının müstecâb dua olmasıdır, kabul

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.149, no:3308; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.167, no:441:

Câmiü'l-Ehâdîs, c.V, s.141, no:3880.

olunacak dua olmasıdır. Uykusu ibadettir, iniltisi tesbihtir. Yapamadığı ibadetleri yapmış gibi sevap alır. Her zaman söylüyoruz: Hastalar sabretsinler de, bu sevapları kaçırmassınlar! Hastalığın da bir fırsat olduğunu bilsinler!

Hasta olan kimsenin elinde olan imkânlardan, güzelliklerden birisi de, duasının müstecâb olmasıdır. Onun için, bu yönden de Peygamber SAS Efendimiz öbür insanlara tavsiye buyuruyor: “Hasta mü’minin duasını ganimet bilin, ondan istifade edin, faydalanın!” diyor. *İğtinam*; ganimet bilmek, faydalanmak mânâsına...

Zâten mü’minin duası makbuldür ama, hasta bir mü’minin duası özellikle çok kıymetlidir. Onun için, hasta kardeşlerimizi ziyaret edin! Özellikle cuma günü ziyaret etmek tavsiye ediliyor.

Cuma günü yapacağımız işlerden birisi de, kabir ziyareti olabilir. Babalarınızı, annelerinizi, akrabalarınızı, geçmişlerinizi kabrinde ziyaret eder, Fâtiha okursunuz.

Hasta ziyaret edin! İşte hastanın duasını fırsat bileceksiniz, Halini hatırını soracaksınız. Mâneviyatı düzelecek, sizi görünce memnun olacak, mesrur olacak. “Nasılsınız?” diyeceksiniz, elini şefkatle tutacaksınız, alnına elinizi koyacaksınız. “Bana dua edin!” diyeceksiniz. O da memnun olacak, dua edecek. Zâten memnun olduğu için, candan dua eder. “Allah razı olsun!” der.

Cuma günü sadaka vermenin faydalı ve çok kârlı olduğunu hadis-i şeriflerden biliyoruz. Kabir ziyaret ederseniz, hasta ziyaret ederseniz, sadaka verirseniz, cuma namazı kılarsanız, cuma namazına erken giderseniz, cuma namazı için gusül abdesti alırsanız, çok çok sevaplar kazanırsınız. Bunları hep anlatıyorum, hatırlatıyorum. Her hafta bunları yapmağa gayret edin, sevapları kazanın!

Hasta kardeşlerimizi ziyaret edin! Bizden de selâm söyleyin, bize de dua etsinler... Duasını elde etmeye çalışın, gönlünü hoş etmeye çalışın!.. Giderken bir hediye götürürsünüz. Çeşitli yönlerden gönlünü hoş edip sevindirirsiniz. Sevindirilen hasta, mâneviyâtı düzelen hasta daha çabuk iyileşir. O tarafı da var işin. Onun için ziyaretlerin her çeşidini bir dînî vazife, kardeşlik vazifesi, tasavvuf vazifesi olarak ihmal etmeyin, yapın!

Hasta ziyareti; bir... Hasta olmayan arkadaşları ziyaret; iki...

“—Falanca kardeşim var, okuldan arkadaşımdı.”
veyahut

“Askerlikten arkadaşımdı.” veyahut “Hacda tanışmıştık.” deyin, kalkın ziyarete gidin!

Şimdi bir arkadaş gidiyordu buradan;

“—Falanca yere uğrayacak mısınız?” dedim.

“—Yok!” dedi, “Ben doğrudan doğruya giderim.”
dedi.

Doğrudan doğruya gitmeyip de, falanca yere uğrasa; bir işi yok, tam ivazsız garazsız, sırf Allah rızası için bir ziyaret... Ziyaret etse, o ziyaretin mükâfâtını alacak. Bir kardeşini Allah için ziyaret edince, Allah'ın sevgisini kazanıyor insan.

Büyükleri ziyaret etmek çok güzel... Annesinin, babasının, vefat etmiş büyüklerinin hâl-i hayatta iken dostları olan kimseleri ziyaret etmek. Meselâ;

“—Falanca kimse, Hocamız'ın çok sevdiği bir kimseydi.” diyerek onları ziyaret etmek çok sevap.

Bu çeşit ziyaretleri hayatınızın bir parçası olarak yapın! Ziyaret edemediğiniz zaman da, telefon açın! Telefon olmadığı zaman bir kart atın, bir mektup yazın, gönderin! Böylece gönül almağa çalışın! Şu ölümlü dünyada, en güzel işlerden birisi böyle gönül kazanmaktır, dua kazanmaktır.

b.Savaşta Dikkat Edilecek Şeyler

İkinci hadis-i şerif. Safvân ibn-i Assâl RA'dan. Ahmed ibn-i Hanbel tarafından kaydedilmiş. Efendimiz gâlibâ, bir orduyu göreve gönderirken, onlara nasihat buyuruyor:²

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.240, no:18122; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.VIII, s.70, no:7397; İbn-i Amr eş-Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, 6, no:2467; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.377, no:3411; Safvân ibn- i Assâl RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.752, no:11282; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.145, no:3887.

أَغْزُوا بِسْمِ اللَّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَلْ تَغُلُّوا، وَأَلْ
تَغْدِرُوا، وَأَلْ تُمَثِّلُوا، وَأَلْ تَقْتُلُوا وَلِيدًا؛ وَ
لِلْمُسَافِرِ ثَلَاثُ مَسْحٍ عَلَى الْخُفَّيْنِ، وَ لِلْمُقِيمِ يَوْمٌ
وَلَيْلَةٌ

(حم. عن صفوان بن عسال)

RE. 75/10 (Üğzû bi'smi'llâhi fî sebîli'llâh, lâ teğullû, ve lâ tağdirû, ve lâ tûmessilû, ve lâ taktülû velîden. Ve li'l-müsâfiri selâsün meshun ale'l-huffeyni, ve li'l-mukîmi yevmün ve leyleh.)

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(Üğzû) “Gazâyâ gidiniz, cihada gidiniz, gaza ediniz; (bi'smi'llâh) Allah'ın namına, Allah adına, Allah'ın adıyla...” Yâni hem besmele çekerek, hem de o savaşı neden yapıyorsunuz?.. Allah rızası için. (Fî sebîli'llâh) “Allah yolunda” diye onu da ayrıca belirtiyor. “Besmeleyi çekerek, Allah'ın adına, Allah'ın namına, Allah'ın rızasını kazanmak için gazâ edin!”

Başka niyet, art niyet, kötü niyet veya düşünceler, kızgınlıklar, hınçlar, çeşitli hesaplar; bunların hepsi boştur. Bir tek hesap güzeldir: Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya çalışmak, ahirette Allah'ın sevdiği kul olmak, cennete girmek...

Hattâ bazı kimseler cenneti de hesap etmiyorlar, sadece Allah'ın rızasını kazanmayı düşünüyorlar. Meselâ, bizim Nakşîlikte dört tane terk var:

[*Der Tarîk-ı Nakşîbendî lâzım âmed çâr terk; Terk-i dünyâ, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk.*]

Terk, bir şeyi bırakmak demek... İkinci bir mânâsı daha var terkin, başa giyilen kavuğun parçasına da terk diyorlar. Meselâ dört tane dilimi varsa dört terkli diyorlar. Sekiz tane ise sekiz terkli diyorlar. On iki dilimli bir kavuksa, ona da on iki terkli diyorlar.

Nakşîler dört parçalı başlık giyiyorlar. Ama bu dört terkli kavuk, dört şeyi terk etmenin alâmetidir diyorlar. Bu dört dilim, dört şeyin bırakılmasını remzediyor diyorlar. Bu yolda dört terk vardır diyorlar:

1. *Terk-i dünyâ*: Bu dünya hayatının menfaatinin, fânî, geçici hesaplarının bırakılması. Yaptığı işi onlar için yapmamak. Yâni, “Para kazanacağım, mevki kazanacağım, itibar kazanacağım, oy kazanacağım...” gibi şeyler düşünmemek.
2. *Terk-i ukbâ*: Ahiret hesabını terk etmek. “Şu kadar sevap kazanırım, şu kadar mükâfât alırım...” filân diye ahiret hesabı da düşünmeyecek.
3. *Terk-i hestî*: Varlığı terk edecek. Her çeşit benim dediği şeyi gönlünden çıkartacak.

Mevkî, makam, zenginlik, ilim, irfan... gibi şeylerini, her çeşit müktesebâtını, varlığını gözünden çıkartacak. Onlardan dolayı kabarmayacak. Bütün varlığından geçecek.

4. *Terk-i terk*: Bu terk ettiklerini de kafasından, gönlünden çıkartıp, “Ben ne büyük işler yaptım yâhu!” diye düşünmeyecek. Onları da kafasından silecek. Yapacağı işi sırf Allah rızası için yapacak.

Şimdi bazen duyuyoruz. Kendi vatanını kurtarmak için çarpışıyor filân diye sevdiğimiz Afganlılardan bazı acaib şeyler duyduk, çok üzüldük. Meselâ kardeş kardeşin yolunu kesip vurmuş. Bazıları da, “Ayıptır, yapmayın, etmeyin!” filân demişler. Öyle diyen hocalardan bazılarını da şehid etmişler. Yâni, savaş nasıl olacak?.. Fî sebîllâh olacak. Art niyetli, başka maksatlı, böyle şeytana kanarak olmayacak.

“—Allah’ın emriyle, Allah rızası için gazâ edin!” dedikten sonra, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lâ teğullû*) “Ganimet malını iç etmeyin, çalmayın!” Savaşta alınan ganimetler ordunun malıdır. Komutanın emrinde ortaya yığılır. Devletin payı beşte bir ayrılır. Beşte dördü gazilere ölçüyle dağıtılır.

Ölçüden evvel birisi bir şey alır, cebine koyar, çantasına koyarsa, o zaman ganimetten çalmak deniliyor buna. Hırsızlık gibi oluyor. Çünkü toplanacak, meydana konulacaktı. Öyle

yapılmadığı zaman, günah oluyor İslâm'da... Allah rızası için savaşıyor, ganimet malı da ortaya konuluyor. Devletin, hükümetin, hazinenin payı ayrıldıktan sonra, ganimetler gazilere taksim ediliyor.

(*Ve lâ tağdirû*) “Ve gadir, zulüm yapmayın!”
Gadrin çeşitleri:

Anlaşmayı bozmak. Meselâ, anlaşma yapmışsanız sözünüze sadık olun, sözünüzün eri olun!

Bir de gadir, zulüm mânâsına gelir.

Başka hadis-i şeriflerden biliyoruz. Meselâ, Peygamber SAS buyuruyor ki:³

إِنطَلِقُوا بِاسْمِ اللَّهِ، وَبِاللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ!
ال تَقْتُلُوا شَيْخًا فَانِيًّا، وَال طِفَالَ، وَال صَغِيرًا،
وَال امْرَأَةً

(د.ق. عن أنس)

(*İntalikû bi'smi'llâh, ve bi'llâh, ve alâ milleti rasûli'llâh!*) “Allah'ın adıyla, Allah için ve Allah Rasûlü'nün milleti üzere yola çıkınız!”

(*Lâ taktülû şeyhan fâniyâ*) “Yaşlı bir adamı öldürmeyin!” Çünkü ihtiyar, savaşıyor.

³ Ebû Dâvud, Sünen, c.III, s.37, no:2614; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.90, no:17932; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.382, no:33790; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.1, s.90, no:200; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.151; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.382, no:11013; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.78, no:5845.

(*Ve lâ tıflâ*) “Küçük bir çocukcağınızı öldürmeyin!” Meselâ, Yunanlılar, Ermeniler, küçük çocuklarımızı öldürmüşler, süngüleri saplamışlar, yakmışlar, yıkmışlar.

(*Ve lâ sağîran*) “Küçük kimseyi de öldürmeyin!” Bebek değil ama, savaşmayacak kadar küçük yaştakileri de öldürmeyin!

(*Ve le'mreeten*) “Kadın da öldürmeyin!” Çünkü o da savaşmıyor.

Bunlara böyle riayet etmezse, o da gadir olur. Sonra başka hadis-i şeriflerden biliyoruz:⁴

وَال تَقَطُّعُوا شَجَرَةً مُثْمِرَةً

(*Ve lâ taktaù şecereten müsmireten*) “Verimli ağaçları kesmeyin, yakmayın!” buyruluyor. Yâni, mala da telefat vermemeğe çalışacak.

Tabii, bazen savaşın gerekleri icabı, mecburiyetleri olabilir ama, böyle bir mecburiyet bahis konusu olmadan, mala da telefat verilmez. Yâni ağaçlara da, doğaya da mümkün olduğu kadar zarar vermemek de, hadis-i şeriflerde Peygamber SAS Efendimiz tarafından tavsiye edilmiştir.

İlk hadis-i şerife devam ediyoruz:

وَال تُمَثِّلُوا، وَال تَقْتُلُوا وَلِيدًا

⁴ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.475, no:11411; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.348, no:27290.

(*Ve lâ tûmessilû*) “Müsle yapmayın!” *Müsle*; bir kişinin işkence olsun diye burnunu, kulağını kesmek demek. Peygamber Efendimiz bunu da yasaklıyor. İnsanlar arasında savaş çıktığı zaman, hınç duyulduğu zaman böyle şeyler yapılan bir ortamda, Peygamber Efendimiz böyle şeyleri yasaklıyor.

(*Ve lâ taktülû velîden*) “Çocukları da öldürmeyin!” Yâni, İslâm’a göre savaşın da bir asâleti, merdâneliği ve âlicenablığı olduğunu görüyorsunuz. Müslüman böyledir.

Eman dilemiş insanlara da zarar verilmez. Sonra başka hadis-i şeriflerde:

“—Manastırında kendi ibadetiyle meşgul olan papazlara, rahiplere dokunmayın!” diye de tavsiyesi vardır Peygamber SAS Efendimiz’in.

Ancak söz dinlemeyen, karşı gelen, inat eden, çarpışanlara karşı çarpışılır. Savaşın ahlâkî, merdâne, âlicenâbâne kurallarını böylece görmüş oluyoruz.

Sonra bunları bitirdikten sonra, bir bilgiyi daha vermiş oradaki kimselere:

وَلِلْمُسَافِرِ ثَلَاثُ مَسْحٍ عَلَى الْخُفَّيْنِ، وَلِلْمُقِيمِ يَوْمٌ
وَلَيْلَةٌ

(*Ve li'l-müsâfiri selâsün meshun ale'l-huffeyni*)
“Seferde olan kimsenin, üç gün ayaklarındaki mestlere meshetme hakkı vardır.” buyurmuş.

Müsafir ne demek Arapça'da?.. Seferde olan kimse demek... Türkçe'dekinden farklı. Türkçe'de misafir deyince, evimize gelen insanı kastediyoruz. Arapça'da misafir deyince, evinden yurdundan ayrılmış, sefere çıkmış olan insan anlaşılıyor. Eve gelen kimseye onlar *dayf'* derler. Yâni, kelimeler farklı.

(*Ve li'l-müsâfiri selâsü meshun ale'l-huffeyni*) Ordu olarak sefere çıkıyorsunuz. Üç gün mestinizi ayağınızdan çıkartmadan, üstüne mesh ederek abdestinizi alabilirsiniz. (*Ve li'l-mukîmi*) Ama sefere gitmemiş, yöresinde oturmakta olan kimseye, beldesinde oturmakta olan kimseye, mestlerin üzerine mesh müddeti bu kadar uzun değildir. (*Yevmün ve leyletün*) Bir gün ve bir gecedir.”

Yâni, 24 saat doldu mu, mesti çıkarıp ayağını yeniden yıkaması, yeniden giymesi icab eder.

Demek ki seferde su kıt olabilir, başka zorluklar olabilir. Ayaklarına mestleri giyip de yola çıkmış olan şahıslara o hususu da Peygamber Efendimiz hatırlatmış.

Bu da şimdi bize, Türkiye'deki kardeşlerimize özellikle önümüzdeki günlerde lâzım olacak. Havalar soğuyunca mestler ayaklara giyiliyor. Ben dahi şu anda İsveç'te mestliyim. Çok daha soğumadığı halde hava, mestleri getirttim, giydim. Tabii bunlar ne kadar kullanılır?.. Bir gün, bir gece... Ama yola çıkmış bir insan, bunu üç gün kullanabilir. Bu bilgiyi de öğrenmiş olduk.

c. Dünya ve Ahiret İçin Çalışmak

Gelelim bu sohbetimizin, bu sayfadaki hadislerinin üçüncüsüne... Bu hadis-i şerifi Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As rivayet etmiş. *Radıya'llàhu anhumâ*; babası da sahabe, kendisi de sahabe... Deylemî *Müsnedü'l-Firdevs*'ine almış.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:⁵

إِعْمَلْ عَمَلٍ امْرِيٍّ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَمُوتَ أَبَدًا، وَاحْذَرْ

حَذَرَ امْرِيٍّ يَخْشَى أَنْ تَمُوتَ غَدًا

(ق.والديلمي عن ابن عمرو)

RE. 75/1 (*İ'mel amele'mriin yezunnü ennehû len yemûte ebedâ, va'hzer hazere'mriin yahşâ en yemûte gadâ.*)

Kısa bir hadis-i şerif. Konusunu herhalde duymuşsunuzdur, biliyorsunuzdur. Bu konuda ifadeleri, sözleri değişik başka hadis-i şerifler de var. Efendimiz buyuruyor ki muhatabına:

(*İ'mel amele'mriin yezunnü ennehû len yemûte ebedâ*) “Kendisinin hiç ölmeyeceğini düşünen, öyle zanneden bir insanın ameli gibi amel et, çalışmanı yap, iş işle, icraat yap, faaliyette bulun! (*Va'hzer hazere'mriin yahşâ en yemûte gadâ*) Yarın ölecek olan bir insanın korkusuyla hazer eyle, kork!” buyuruyor.

⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.402, no:3886; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.19, no:4521; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.266; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.89, no:5379; *Keşfü'l-Hafâ*, c.2, s.1336, no:2339; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.112, no:3834.

Şimdi bu ne demek olabilir? Yâni hiç ölmeyeceğini sanan bir insanın, ölüm hiç hatırına gelmeyen, ölümü hiç düşünmeyen bir insanın ameli gibi amel eyle, icraat eyle... Hiç ölmeyecek insan nasıl hareket eder?.. Tabii, ilk hatıra gelen, yaşamak için kendisini gerekli ihtiyaçlarını sağlamak için çalışır, ticaret yapar, faaliyet yapar... vs. Bu mânâyâ gelebilir.

(*Va'hzer hazere'mriin yahşâ en yemûte gadâ*)
“Yarın ölecek olduğundan korkan bir insanın endişesiyle hazer eyle!.. Ne demek?..

Yarın ölecek bir insan da, her türlü ufak hesabı bir tarafa bırakır, doğrudan doğruya ahiretine yarayacak işlere yönelir. Boş işle meşgul olmaz. Yarın öleceğim diye, tevbe istiğfar eder... vs.

(*l'me'l-amele'mriin yezunnu ennehû len yemûte ebedâ*) “Hiç ölmeyecek olduğunu sanan bir insanın ameliyle amel et!” tavsiyesini, bazıları da şöyle yorumlamış:

“Hiç ölmeyecek olan bir insan, nasılsa ölmeyeceğim diye telaş etmez, çok büyük bir rahatlık içinde olur, aheste olur. İbadetlerini daha telaşsız yapar.

Açlık gelir, ölüm gelir filân diye hiç endişesi yok çünkü. Hayatı garantilenmiş gibi. O zaman, yaptığı ibadetleri çok daha rahat, tadını çıkarta çıkarta yapar.” gibi anlayanlar da olmuş.

Ama umûmî ve tabii şekilde bizim duyduğumuz, eskiden kulağımıza gelen:

“—Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya çalış, yarın ölecekmiş gibi ahirete çalış!” diye büyüklerimiz söylerdi.

Yâni, harıl harıl dünyevî vazifeleri de yapacağız; işimize gücümüze, bağımıza, bahçemize, tarlamıza bakacağız. Hattâ Peygamber SAS Efendimiz nasıl buyuruyor:

“—Elinde dikilecek fidan varsa, sen onu dikmekle uğraşırken kıyamet kopuyor olsa bile, yine fidanını dik!” buyuruyor.

Hayırlı işlere, topluma ve kendimize, geçimimize faydası olacak işlere tabii gayret edeceğiz.

Neden?.. Helâlinden kazanmak için, kimseye muhtaç olmamak için. Kazancımızın fazlalıklarıyla da, hayır hasenat yapma imkânı oluyor. Fakir olduğu zaman başkasına yük oluyor.

Geçen günkü tefsir dersinde de geçmişti: Yemenliler:

“—Biz mütevekkil insanlarız, Allah’a tevekkül ediyoruz.” derlermiş.

Hacca giderken yanlarına hiç yiyecek almadan, yol ihtiyaçlarını sağlayacak malzeme almadan çıkarılmış.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Öyle yapmayın, (*ve tezevedû*) kendinize azık edinin!” diye, yol hazırlığı yapmalarını, yiyecek içeceklerini hazırlamalarını tavsiye ediyordu.

Neden?.. Başkalarına yük olmasınlar, dilenmesinler, başkalarının sırtından geçinmeye alışmasınlar diye.

Çalışmak onun için lâzım! Kimseye muhtaç olmamak için, dosta düşmana el açmamak için; bir... Çoluk çocuğumuzun ihtiyaçlarını görmek için; iki... Üçüncüsü de, kazandığımız fazla ise, o kazandığımızın fazlalığıyla da sevap kazanmak için. Sadaka vermek, hayır hasenât yapmak, çeşme, cami, yol, köprü, diğer hayır işleri yapmak; İslâm’ı yaymak için yurt içinde, yurt dışında faaliyetlere katkıda bulunmak, bizzat gitmek için...

Hele meselâ, bir zengin insanın birkaç çocuğu olsa, bir çocuğunu;

“—Allah rızası için, haydi seni Afrika’nın falanca ülkesine gönderiyorum, paranı sağlayacağım. Sen orada İslâm’ı yay!” diye görevlendirse; o da Allah rızası için gitse, o diyarlarda sahabe gibi İslâm’ı anlatsa, ne kadar güzel olur. Sahabe-i kiram (*Rıdvânu’llâhi aleyhim ecmaîn*) öyle yapmışlar.

Böyle güzel çalışmalar yapmak için de; insanın hayır hasenat yapması ve hayrı, hasenâtı desteklemesi için de paraya ihtiyaç oluyor. Onun için çalışmak gerekiyor, güzel oluyor.

Ben bunlara ilâve olarak, bir de kendi hayatımda şunu gördüm: çalışan insan dinç kalıyor, genç kalıyor. Çalışmak ilaç gibi insanın sağlığına yarıyor. Çalışmayan insan da düşünülenin aksine, tahmin edilenin aksine yıpranmamış kalmıyor, çalışandan daha zayıf, daha nahif oluyor, daha dayanıksız oluyor, daha çabuk yıpranıp çöküyor. Çalışan daha dinç kalıyor.

Bakıyorsun, bağda bahçede çalışan insan 70-80 yaşına gelmiş, tarlaya halen gidiyor. Beli kamburlaşmış, sakalı bembeyaz olmuş ama, çelik gibi mâşâallah... Öbür tarafta evinde kaymakla, izzetle, nimetle beslenen insan hastalıklı, mızımız oluyor. Neden?.. Çalışmak yarıyor. Faaliyet, yorgunluk, çalışmak, o bakımdan da ayrıca güzel bir şey, farklı bir şey...

Onun için çalışmayı sevmeliyiz, boş durmayı, tembelliği sevmemeliyiz. Bir anı, bir dakikayı bile boş geçirmemeğe gayret etmeliyiz. Çok çok kitap okumalıyız. Her kitap bir hayat demektir. Bir hayat tecrübesini insana kestirme yoldan, kısa yoldan kazandırıyor. Kıymetli kitapları çok çok okumalıyız. Kütüphanemizdeki kitapların hepsi okunmalı, bitmeli; “Daha var mı?” diye aranmalıyız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri böylece ilm ü irfanını geliştiren ve İslâm'a çok faydalı olan kullardan olmayı, her yönden faydalı olmayı cümlemize nasîb eylesin...

Rızasını kazanmayı nasîb eylesin...

Cennetiyle, cemâliyle cümnenizi, cümlemizi müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler,
es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

20. 10. 2000 - İSVEÇ

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

